

ותן חלקנו בתורתך

מאת כ"ק האדמו"ר מרחלין שליט"א

נקודות למחשבה
והתעמקות בענייני
פרשת עקב
תש"פ

www.rachlin.org.il

**להצטרפות לרשימת תפוצה הוסיפו את המס'
02-6520002 לאנשי הקשר ושלחו 1.**

הערה: מאמר זה הינו שכתוב, מילה במילה, של שיעור בפרשת השבוע שהעביר כ"ק האדמו"ר שליט"א לא הוכנסו שינויים על מנת לשמר את הסגנון המקורי.

ערב טוב! חיים טובים. מה שלומכם?
אנחנו פה במסגרת 'ותן חלקנו בתורתך' – נקודות למחשבה והתעמקות בפרשת השבוע, פרשת עקב תש"פ.

אז בואו היום גם נתייחס קצת לפסוקים בפנים, נקרא ונתייחס אליהם.
ככה פותחת הפרשה:

"וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוּן אֶת הַמְּשֻׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֹסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם: וְאַהֲבָה וְיִרְאָה וְיִרְבֶּה וְיִבְרָךְ פְּרִי בֶטֶן וּפְרִי אֲדָמָתְךָ דָּגָן וְתִירְשָׁה וְיִצְהָרָה שָׁגַר אֶלְפִיד וְעִשְׂתָּרֶת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְתֶת לְךָ: "

כאן ה'פתיח' כמו שאומרים, של הפרשה.
משה רבינו, השכינה מדברת מפי גרונו. כל ספר דברים – למרות שאלו דברים שמשא אומר, זה ה' יתברך אומר דרך משה – שום דבר לא מעצמו, או שממציא משה רבינו. אז משה רבינו נמצא בסוף ההנהגה שלו, צריך להעביר את ההנהגה ליהושע, וצריך להכין את עם ישראל לעבור את הירדן, לכבוש את הארץ ולחלק את הארץ ולהתיישב בה, להתנחל בה.

וצריך לחזק אותם, כי לעבור מהנהגתו של משה – ההנהגה שבמדבר עם ה' יתברך בגילוי פנים, להנהגה של יהושע – שצריכים לכבוש את הערים הבצורות ולכבוש את בני הענקים, כל האתגרים שעומדים: הגשמיים, המלחמתיים, החברתיים, הכלכליים, האמוניים, הכלהכל – מלאימלא אתגרים.

לא נשכח שמהדור שיצאו ממצרים נשארו רק כלב בן יפונה ויהושע בן נון, פנחס, משה רבינו. אז יש לנו: דור מצרים, דור המדבר, עכשיו זה הדור שנוחל את הארץ, זה דור שלישי – גם אנשים צעירים יותר, וגם תינוקות שעומדים להיוולד ויוולדו תיכף ומיד שהם לא היו במצרים, וגם לא היו במדבר, וגם לא ראו את משה – ירידה רצינית, כמו שאומרים חכמינו: 'ירידת הדורות', ירידה רצינית וזה דרכו של עולם, אבל ירידה מאוד מסוכנת, מאוד מסוכנת – ממצב שמקבלים את המן משמיים למצב שצריך לדאוג לפרנסה, לביטחון, לכל הצרכים. אז זה דבר מאוד קשה ומאוד מפחיד.

שתיים – ההשפעה של העממים שהיו פה, שה' יתברך ומשה רבינו חששו מההשפעה שלהם, שלא ילמדו את עם ישראל לעשות מעשים רעים כפי שהם עשו, ובראשם עבודה זרה. אז לכן היה צריך להחרים אותם. זה לא דבר פשוט.

וכל העזרה שה' יתברך מבטיח לתת – זה אם תהיו צדיקים, אם תשמרו את המצוות, אם תלכו בדרך אברהם, יצחק ויעקב, אם תשמרו כל מה שמשא רבינו מצווה. אם לא – ה' יתברך לא ותן – אז יתחילו עונשים. ואם העונשים לא יספיקו, אז יהיה הסתר פנים, שזה

בעצם מה שקרה אחרי יהושע. אחרי שיהושע הסתלק, באו השופטים ואחר כך התחילו להתקלקל עוד ועוד עד חורבן בית ראשון, חורבן בית שני והגלות המרה של אדום, שעד עצם היום הזה עדיין לא הגיעה הגאולה השלימה. אז כל החששות התקיימו לצערינו. עוד דבר – במדבר השבטים כולם זזו ביחד. כולם היו ביחד. אמנם כל אחד במקום שלו, אבל היתה הנהגה ריכוזית, מרכזית, ברורה. עמוד האש והענן והמשכן והדגלים – הכל היה מסודר. עכשיו נכנסים לארץ קודם כל לכבוש את הארץ, אחר כך כל שבט יתפוס את המקום שלו. כבר שני שבטים וחצי, הפסדנו אותם. הם נשארו בעבר הירדן. הם יחזרו להיות שמה גיבורים – אחרי שיכבשו, יחזרו לגור שם. שניים וחצי שבטים – איך אומרים, היצר הכללי כבר 'הרוויח'.

מה עושה היצר הפרטי של האדם? הוא מנסה להכשיל אותו. אם הבן אדם בכל זאת מתעקש ללכת בדרך ה', אז הוא מצטרף אליו ומנסה להכשיל אותו בהמשך – בגאווה, בכפירה, במה שהוא יכול. אם האדם הולך לבית המדרש, הוא הולך איתו. ככה בפרט וככה גם בכלל.

היצר הכללי גם כן. הוא לא יכול למנוע מעם ישראל להיכנס לארץ. סוף סוף הגיע הזמן אחרי ארבעים שנה. ה' הרי נשבע לאבותינו אברהם, יצחק ויעקב שיתן לנו את הארץ – שבועה שלו יתברך. אז מה? אז הגיע הזמן – אז עכשיו מה יעשה היצר הכללי שהתפקיד שלו זה להילחם בעם ישראל, עם סגולה, עם ה', תורת ה' – אז הוא מצטרף. אומר: טוב, אי אפשר למנוע את הכניסה, אבל אני אכנס יחד איתם ונתחיל את המחלוקות, ונתחיל את הנפילות, לא בדיוק יירשו את כל הגויים, לא בדיוק יעשו מה שצריך – נביא אותם ל'התבוללות', כמו שאומרים.

התבוללות זה דבר מאוד מהיר. מספיק שהתורה לא עוברת מאב לבן דור אחד – זה נגמר. אז הנכד כבר לא יודע כלום, והנין בוודאי לא יודע כלום. הוא כבר אולי יתחתן עם לא יהודים, וזהו – מתבולל בין האומות. זה מה שקורה. אז אם אין "ושננתם לבניך", אין כלום. 'אם אין גדיים – אין תיישים', כמו שאומרים חכמינו. ולכן, "ושננתם לבניך ודברתם בם". אם אין תורה, אין הישרדות.

היום דואגים למה יש התבוללות בחו"ל ואיך הם יצליחו שעם ישראל לא ייכחד בחו"ל. אם אין תורה, יש התבוללות. ומי שמתבולל, בסוף הוא נעלם בתוך האומות. רק התורה – אין שום פטנט אחר. אפילו שיביאו את כל הנוער לפה כל שנה לארץ, זה לא מספיק. מי שחושב שמשפיק להביא אנשים לפה לתוך הארץ, לתוך המדינה, והם יישארו יהודים – טעות גדולה. גם פה בארץ אם לא היה קסם, ברוך ה', הגל העצום הזה של בעלי תשובה ובעלות תשובה שכולנו חוזרים בתשובה ומתחזקים, אז גם השהות שלנו בארץ הייתה זמנית, כי ה' יתברך אומר לנו במפורש בתורה שאם לא נלך בדרך שלו ולא נקיים את המצוות, הוא מקיא אותנו – הארץ מקיאה אותנו החוצה, לגלות.

והנה פה פעם ראשונה שעולים ממצרים. ואחר כך פעם שניה כשעולים מבבל, כן, אחרי גלות בית ראשון. ועכשיו זו הפעם השלישית שעולים מכל ארצות תבל לכאן – גם כן, "בתחבולות תעשה לך מלחמה", ה' יתברך גם בתחבולות עושה לו מלחמה.

כתוב ב'ישער הגלגולים' של הרב חיים ויטאל, שאם יש איזו נשמה גדולה שעשוקה בתוך הקליפות, והקליפות לא נותנות אפשרות שהיא תבוא לעולם כדי שתוכל לקיים את המצוות לקבל תיקון, אז אין מה לעשות, אז ה' יתברך עושה תחבולה – הוא אומר: בסדר, תנו לה לבוא והיא תבוא ככה – היא לא תדע כלום, 'תינוק שנשבה'. ואז הקליפות חושבות שיופי, איזה יופי, הנשמה הזאת תבוא והיא תמשיך לעשות עבירות עוד יותר ועוד יותר, והם ירוויחו מזה עוד יותר ועוד יותר, ותשקע בקליפות עוד יותר.

וככה באמת הוא נולד, כן, באיזה בית שאין שם מסורת, אין שם כלום. ומתישהו ה' יתברך מאיר לו אור בתוך הנשמה, והנשמה הזו שהיתה עשוקה חוזרת בתשובה ומעלה את כל הניצוצות – וזאת התחבולה שאבא שבשמיים עושה לסטרא אחרא הכללית.

אז אפשר להגיד שאולי אותו דבר עשה כאן בעליה הזו של הדור שלנו, שבאו חילונים וחלוצים מכל מיני סיבות – גם ביטחון אישי וגם בגלל שהאומות נתנו רשות לבוא – כל זה, "נבוא ונבנה את הארץ", אבל לא על פי התורה. אז מי מרוויח מזה?

הגיע הזמן שנעלה לארץ, ככה רואים לפי ההשגחה העליונה. מצד שני, אז הגיעו תלמידי הגר"א ותלמידי רבינו הבעל שם טוב הקדושים כולם, אבל זה היה קומץ. אז הם עשו איזו אתחלתא. אחר כך העיקר שבאו הם אנשים רחוקים מתורה ומצוות – אולי כאלו שהתרחקו אפילו בכוונה, יש כאלו שהיו תינוקות שנשבו – הכל מעורבב. באו כתוצאה גם

מדיעות, נניח סוציאליסטיות, או מדיעות לאומניות – לאומנות שלמדו אצל האומות, כי היתה התפתחות באידיאולוגיה שם. איכשהו 'ככה', והקימו פה מדינה לתפארת. אז אולי זה אותו דבר. אולי זאת אותה תחבולה כמו שהסברתי עם הנשמה הגדולה שעשוקה בקליפות. אז ה' אמר ליצר: טוב, בסדר, הם צריכים לעלות. הוא אומר: לא, הם לא יכולים לעלות. אז טוב, אז מה נעשה? אז הוא אומר: טוב, שיעלו החילונים. יעלו החילונים, החלוצים – הוא מבסוט. למה? כי הם ירגיזו את ה' בסוף. כי הם לא יקיימו את התורה, הם יעשו פה מדינה שלא לפי התורה, ויעשו כל מיני דברים נגד התורה. אז היצר מבסוט.

ואז ה' יתברך מכניס אור בנשמות וחוזרים בתשובה. גם בקיבוצים חוזרים בתשובה, במושבים. בכל המקומות חוזרים בתשובה, מעל טעם ודעת. וזה מציל אותנו, שלא נגורש חס ושלום פעם שלישית, כי אנחנו כבר בזמן של הגאולה שצריכה להגיע, בעזרת ה'. אז בתחבולות ה' עושה מלחמה. גם הסטרא, להבדיל, עושה מלחמה בתחבולות. וכאן משה רבינו – נחזור לפרשה – הוא צריך להמשיך לחזק את הדור, להסביר להם מה עומד בפניהם, מי זה ה' האלוקים שהוציא אותנו ממצרים, מה הוא רוצה, למה הוא בחר בארץ הזו, מה יקרה אם ישמרו את המצוות, מה יקרה אם לא ישמרו את המצוות, מה יקרה אם הם ילמדו מהגויים.

זאת אומרת שיש כאן מעשה חינוכי – אנחנו אנשי חינוך – אז יש פה שיטות פדגוגיות של קו ימין, קו שמאל, קו אמצעי. כן, 'שמאל דוחה וימין מקרבת'. יש גם אזהרות ואיך לקרוא לזה, 'איומים' על עונשים כבדים, כולל גלות והשמדה. ויש גם כן הבטחה גשמית טובה של הצלחה, של שיגשוג, וכל מה שעם רוצה – בטח עם שהיה ארבעים שנה במדבר, אז הוא רוצה חיים טובים בגשמיות וגם ברוחניות.

עצם זה שעם ישראל עתיד להיכנס לארץ ולהתחלק כל שבט בפני עצמו, זה כבר עושה בעיה מְבִינִית – כי הם לא ביחד, כי הם לא בקירבת מקום, כי לפעמים באמת אחד בא ועוזר לשני ולפעמים לא, ויש אויבים ושונאים מפה ומשם, ויש גם כן מכשולות בכל מקום, כן? מתערבבים עם התושבים שהיו גרים פה בארץ, כן לומדים ממעשיהם הרעים, לא לומדים – כל שבט בפני עצמו.

הדבר הזה זה לא כמו במדבר, שכולנו 'כאיש אחד בלב אחד', כן? – עם הנהגה אחת ברורה. גם המרחק מירושלים אחר כך כשכבר יִפְנֶה הבית, המרחק מבית המקדש, המעמדות – כל הדברים האלה עושים הבדלים מה שקוראים היום, חברתיים-סוציולוגיים בתוך העם, וגורמים לכל מיני גורמים להיחלש ולהתרחק, ואפילו גם למרוד בה' ולהתחיל לעבוד עבודה זרה ולעבור על שלושת העבירות החמורות. וככה נחרב הבית הראשון ואחר כך גם כן בית שני – שנאת חנם, פירוד וכל הדבר הזה, מחלוקות, וה' ירחם ובית שני גם נחרב. ולכן פה, משה רבינו – כל פסוק ופסוק מכוון, כל פסוק ופסוק מכוון מאיתו יתברך דרך גרונו של משה רבינו – לבנות את העם, להזהיר את העם, לעודד את העם, להסביר סיבה ותוצאה, להזכיר את אבותינו הקדושים, להזכיר את שיעבוד מצרים, להזכיר את הגאולה, להזכיר את כל ההיסטוריה – כפלטפורמה רוחנית כדי לבנות את ההווה ואת העתיד לבוא, לתת להם מודעות ותודעה של עם, עם סגולה.

יש רצף. זה לא משהו שקורה 'סתם פה איזה הגירה מפה', 'שמה לא היה מה לאכול אז הלכו לשם' – לא, לא, לא. יש פה תכנית אלוקית. יש פה עם של ה' יתברך. יש לו תורה של ה' יתברך, והוא צריך לעשות את העבודה שלו, את התפקיד שלו ואם לא, אוי ואבוי – ככה בערך. רואים את זה לאורך כל הפרשה, לאורך כל הפסוקים.

הוא גם אומר להם, מזהיר אותם, כן? כמו שאמרנו, במדבר היה מֶן. היה הכל טוב. אומרים חכמינו, יותר קשה לאכול לשם שמיים מאשר לצום לשם שמיים. במדבר הם צמו לשם שמיים כי אכלו מֶן. לא היו שם מסעדות, לא היה שום דבר. עכשו הם באים לארץ ויש כל טוב סלה. מה יקרה כשיהיה שיגשוג? "ואכלת ושבעת". מה בסוף? – "וישמן ישורון ויבעט". תיזהרו מזה. הוא מזהיר מהתופעה הזו, כן, שיהיה הכל טוב. יהיה כסף, יהיה זהב, יהיה הכל טוב – ומה יקרה בהמשך כתוצאה מכך?

לא סתם אמרו חכמינו 'נאה עניות לישראל'. כשבן אדם עני, "תפילה לעני כי יעטוף", הוא "לב נשבר". אז הוא קרוב לה' יתברך וה' יתברך מרחם עליו. בן אדם שמתחיל להרגיש "כחי ועוצם ידי" – גם הפרט וגם הכלל וגם ההנהגה – אסור "כחי ועוצם ידי". "כחי ועוצם ידי" זה היפך היהודי, זה היפך התורה. "כי הוא הִתְנַן לך כח לעשות חיל", זה כן. אתה עם סגולה, עובד את ה', אבא שבשמיים מוריש את הגויים האלה מלפניך, תוכל

לכבוש את הארץ, את כל הערים הבערות, את כל הענקים, הכלהכל יהיה בסדר – רק תלך בדרך ה'. תחשוב שאתה עשית, בגבורה שלך, בשכל שלך? – אתה בטעות. זאת בעצם פרשת עקב.

והוא מזכיר להם גם מה שעבר על עם ישראל – מוכיח אותם בעניין זה שהיה העגל, ושבגלל העגל ה' רצה להשמיד את ישראל חס וחלילה, והוא עמד בפרץ ולא נתן. יש על זה הסבר יפה באר"י הקדוש, למי שמבין קצת בקבלה. אבל לא ניכנס, כי פה המסגרת זאת לא המסגרת של הקבלה, אבל יש שמה הסברים בעניין שרצה חלילה, ה' יתברך להרוס את הנוק' דז"א התחתונה – רחל, ולבנות רק את הנוק' העליונה – בחינת ד' של אחד, של תפילין של ראש, כן? בחינת לאה. ומשה רבינו לא הסכים, מסר את הנפש וה' הסכים איתו – נס.

הוא הזכיר לאבא שבשמיים שהוא נשבע לאבותינו הקדושים. ה' נשבע – חייב לקיים. ולכן גם עכשיו כן, בזמן שלנו, אותה שבועה עדיין קיימת – זו שבועת עולמים, שה' יתברך נתן את הארץ הזאת לבניו של אברהם, יצחק ויעקב. ולכן 'על אפס ועל חמתם' של כל האומות, עם ישראל חוזר לארץ, ומתנחל בארץ ויורש את הארץ.

התפקיד שלנו, זה פה בארץ 'לתקן עולם במלכות שדי'. אנחנו כרגע רק בשלב הראשון-השני של החזרה הזו לארץ של קיבוץ גלויות, שעכשיו בזכות כל הבעלי תשובה והבעלות תשובה, האומה מתחזקת והבירור מגיע לשיאו. לכן יש כל מיני מתחים והבדלים ומחלוקות. זה בגלל השורש הרוחני של הדבר הזה, כן. מה אדם בוחר? ללכת בדרך ה', או ללכת בדרך האומות, או מה הוא רוצה?

עם ישראל לא יכול להתבולל. עם ישראל לא יכול ללכת היפך דרך ה', כי לזה הוא נוצר ואנחנו מושבעים מהר סיני. וההיסטוריה מראה את זה. כל העולם רואה את זה. מעל הטבע לגמרי – איך שקמה המדינה, ומחזיקה מעמד למרות כל המלחמות ולמרות כל הנסיונות, ולמרות השואה המזעזעת והאיזומה שהיתה – עם ישראל חי.

אבל יש לזה תנאים, כמו שכתוב יפה מאוד. מי שלא יודע מה התנאים, שיקרא בפרשת עקב – הוא יבין טוב מאוד "מה ה' אלוקיך שואל מעמך", מה ה' רוצה מאיתנו, ומיהו ה' יתברך, ולמה בחר בנו, ומה זה המצוות האלה, וכמה שצריך לעסוק בתורה כדי שלא תישכח, כדי שתעבור מדור לדור, כדי שנקיים אותה לשם שמיים.

יהי רצון שהפעם נזכה, נזכה – שזה יבוא מבפנים, לא במלחמות ולא בשנאה, ולא בשנאת חיים, שהנשמות יתעוררו מתוך עצמן להידיבק באבא שבשמיים, לרצות את דרכו, לרצות את תורתו, לרצות לעשות רצונו, לעשות לו נחת רוח, לקיים את מטרת הבריאה. איך אומרים, שהסוף יהיה 'סוף טוב', סוף שמח, סוף קדוש, סוף מוצלח. ושזה יבוא מבפנים. מדברים על כפיה דתית – אין שום כפיה דתית. אי אפשר לכפות על בן אדם להיות דתי. אם הוא לא רוצה להיות דתי, הוא לא יהיה דתי. כמו שאי אפשר לכפות על בן אדם להיות חילוני – אם הוא לא רוצה להיות חילוני, הוא לא יהיה חילוני. הוא ימסור את הנפש והוא לא יהיה חילוני. לא יעזור כלום.

אז להתחזק שזה יבוא מאיתנו, מבפנים, ההתעוררות שלנו, נעשה נחת רוח. ברור שההתעוררות של שיבת ציון של עכשיו, של המדינה – זאת התעוררות מלמעלה – אבא שבשמיים עשה את כל הדברים, מוסתר בתוך הטבע, מוסתר בתוך כל מיני נשמות. אבל הגיע הזמן, כי הזמן מתקצר. אז לכן הוא עשה את כל התחבולה הזו. ועכשיו אנחנו צריכים התעוררות מלמטה לסיים את המלאכה.

וזה מה שאנחנו מנסים לעשות – להתעורר באמת לעבוד את ה' לשם שמיים באמת ובתמים, 'כאיש אחד בלב אחד'. וכל אחד לא יסתכל מה לא טוב אצל השני, יסתכל מה לא טוב אצלו ויתקן את עצמו וזהו. ויתפלל על כלל עם ישראל, שכל הנשמות יזכו בעזרת ה'.

וכשאנחנו נזכה – כל העולם יזכה. גם האומות, אומות העולם סוף סוף יראו את האמת. ויגיע זמן בגאולה השלימה, כל מי שהולך בדרך ה' – יעבוד את ה' שכם אחד.

יהי רצון שנצליח! אבל, זה רק "עקב תשמעו" – צריך לשמוע, אין מה לעשות. נרצה, לא נרצה – אבא שבשמיים מוליך את זה, מוליך את התוכנית שלו.

לחיים לחיים, לחיים לחיים!

שבוע טוב, שבוע בריא ושמח!

כל טוב סלה.

שבת שלום ומבורכת לכל בית ישראל.